

סקירות ספרים לכיתות נמוכות, בינוניות וגבוהות

גוטליב, הוצאת "אחיעזר" ירושלים, 1974, 70 עמודים (מנוקד).

סיפורים על ילדים קטנים בני עדות המזרח, ניסן ורחמים, ועל מאורעות קטנים ומשמעותיים בחייהם. הרקע — בית מגורים בשיכון, יחסי שכנות, מעללי ילדות, תגובה על מאורעות "מבחוץ", הווי אומותני, הסיפורים מוכרים ומלבבים, שידרו בקול ישראל. הספר מתאים לכיתות א — ב.

לכיתות הבינוניות

החבריה הטובים חוזרים

כתב: מרדכי נאור, צייר: זאב, ההוצאה לאור — משרד הבטחון — "מערכות", 1974, 139 עמ'.

ספר שני בסדרה (הראשון — החברה הטובים). שלושה נערים בני 14 שבעייתם מתחילה ב"שבת השחורה" ב-29 ביוני 1946. היסטוריה של טרם-המדינה — עליית מעפילים, פריצת ההסגרים הבריטיים, עליית יהודים מארצות ערב דרך גבולות יבשתיים, מעצרים על-ידי הבריטים, ציפיה להקמת המדינה. הספר מתאים לכיתות ד — ז.

לכיתות הנמוכות

הרפתקאות דב דבדבן

כתבה: חיה שנהב, ציירה: אליזביטה, הוצאת "דביר" (מנוקד). שלושה ספרי ציורים לילדים בלי טקסט מילולי, מאת אליזביטה. חיה שנהב חיברה לציורים הפיזיים סיפורים מחורזים ספוגים שירה. חשיבותו של הספר בכך, שהוא מפתח בצד הדמיון את כושר ההבעה וה-סיפור שבע"פ.

שמות הספרים הם:

1. חידות של יום קיץ, או דב-דבדבן הקטן הכלבלב וגם הירח.
2. יום על חוף הים, או דב-דבדבן הקטן והצפור.
3. תעלומת הנעלים הקטנות, או — דב-דבן הקטן והפרפר. הוצאת "דביר" הגישה את הספרים בצורה נאה וראוייה לשבח. הספר מתאים לגן ולכיתות א — ב.

ניסן ורחמים משיכון ב'

כתבה: רעיה בלטמן, ציירה: תלמה

לכיתות הגבוהות

ספרית פועלים, תשל"ד.

חרוז כחול של מזל

כתבה : נעמי ושניצר, ציירה : תרצה. ספ-
ריית פועלים, 1973, 138 עמודים.
הווי ארץ-ישראל בשנים 7-1946, כפי
שהוא משתקף בחיי יום-יום של אסתר-
זכיה, הילדה העולה מחלב שבסוריה.
חייה בעולם החדש והזר היו מלווים בת-
חילה בקשיים נפשיים רבים.. בינה ובין
יונתן בן המשפחה המאמצת, נוצר קשר
יפה. קשיי הקליטה מלווים אותה גם
בבית-הספר, עד שמופיע המורה אלקנה,
המצליח למצוא דרך ללבה תוך כדי המ-
רצת כשרון הכתיבה שלה. החרוז הכחול
של המזל הוא הקמע, הקשור לצווארה
של אסתר, וממנו איננה נפרדת.
עם כל סבלותיה של הילדה ועם בעיות
הסתגלותה לכפר העברי — אנו נושמים
ניחות שדות וריח חציר וירק, העולים
מן התיאורים.

אי המטמון

כתב : ר' ל' סטיבנסון, תרגם : אוריאל
אופק, צייר : ין האבה. הוצאת "כתר",
1974, 180 עמודים.
תרגום חדש, קריא מאוד, של ספר
מפורסם. סיפור הרפתקה לגילוי מטמון
שהוסתר ע"י שודדי ים באי בודד. המחפ-
שים — אנשים הגונים, כמעט נופלים
בפח, שטומנים להם חבריו של בעל המט-
מון המתחזים כברנשים הגונים. במרכז
הסיפור עומד נער, שבעזרתו נגלה דבר
האוצר והוא החושף את מזימת המרד,
מסייע בהתגברות עליו.

המחבר מספר לנו על עצמו בהיותו נער
בשכונת ילדותו, היא שכונת בורוכוב.
חלק בלתי נפרד מן הסיפור מהווים מש-
פחתו, חוג חבריו, בית-הספר והווי הש-
כונה המיוחד לימים ההם, אשר כל מי
שגדל בימי המנדאט הבריטי בארץ-ישר-
אל מכיר אותו כחטיבה מזכרונותיו שלו
והוא חלק מנוף ילדותו. לילדים שנולדו
במדינת-ישראל העצמאית, נראים הדב-
רים כלקוחים מן ההיסטוריה, אלא שאין
בכך כדי לגרוע מן הקסם של המבוגר
המספר בכנות ובתום ומתוך חיבה בלתי-
אמצעית על ילדותו. הטון האינטימי והל-
בבי הופך את המסופר למשהו, שהקורא
חש כלפיו מעורבות רגשית בלתי-אמצ-
עית.

הגשמים מגבול הצפון

כתב : עודד בצר, ציירה : אלישבע לנדאו.
הוצאת "י' שרברך", 1952, 105 עמודים.
ספורים של ילד וכלב במושב בגבול
הצפון. על רקע מאמצי הילד להפוך כלב,
שקיבל מאביו, לכלב גישוש, נגלים ההווי
הריאלי של מושב גבול בימי החמרת מצב
הבטחון, יחסי שכנים, יחסי התושבים עם
חיילי המילואים, הלימודים בבית-הספר
ויחסי ילדים בינם לבין עצמם. התיאור
הוא סולידי ואמין מאוד, וכך אפיין הגי-
בורים. למרות שמו ה"מפוצץ" של הספר,
הריהו ספר של "אנטי-גיבורים", ויש כדי
להרגיע ילדים בזמן חירום, ולהנחותם
כיצד לנהוג בעת פעולות איבה.

לא נודעו עקבותיהם

כתב: פנחס פרת. הוצאת הקיבוץ המאוחד תשל"ה.

המחבר מספר קורותיה של משפחת מולא פנחס בטהרן והרפתקאות עלייתה ארצה.

ברקע — הווי החיים היהודיים בטהרן. אנו מתוודעים למאבקים היום-יומיים על קטנות ועל גדולות; החינוך היהודי לילדי פרס, אורח החיים בכוח אב, מנהגי החגים היהודיים והערגה לארץ-ישראל פותחים אשנב רחב ליהדות שורשית.

קול קדומים ; אודיסאה בצפון

כתב: ג'ק לונדון, תרגום: משה צור, צייר: צ'ארלס פיקרד. הוצאת "כתר", 1975, 211 עמודים.

הסיפורים רבי עצמה — על מאבק באיתני הטבע ובבני מינו. הכלב בק נחטף מביתו הנוח בדרום ונשלח לאיזור הארקטי, שם למד את חוק האלה והשן, ושם הוא חוזר יותר ויותר אל טבעו הקדום-טבע הזאב, עד שהוא מצטרף ללהקת זאבים.

הסיפור השני הוא על ראש שבט באי הקטן אקטן, שכלתו נחטפה ממנו, והוא מחפש אותה ואת חוטפה על-פני ארצות וימים. כאשר לאחר מאבקים נוראים וסבל נורא הוא משיג אותה, הוא נוכח כי אינה רוצה בו! התיאורים חזקים ומרשימים, ולעיתים הסגנון הוא של שירה, שירה על סבל ומאבק. הציורים משקפים את אוירת הספר; במיוחד מרשימים ציורי הכלבים.